

տնի կռապաշտներ կային, որոց թիկունք էր Հայոց Տիկինն իսկ (նոյն, 7): Մեծին Ներսեսի մահուանէն վերջ շատեր «ընդ բազում տեղիս Հայոց կուռս կանգնեցին» եւ կ'երկրպագէին անոնց (նոյն, 230): Ու Գողթն մինչեւ Ս. Մեսրոբայ երեւումն իւր այգեայ պահապան հին աստուածները կը պաշտէր տակաւին (Կոր. 7): Նախարարը, կ'ըսէ ուրիշ մը, աւետարանի օրէնքէն կը գերադասէին իրենց «կանանց եւ հարճից» կամքը (Խոր. 181), զորս շարունակեցին պահել երկար դարեր: Մ'եք արդէն տեսանք անոցմէ ոմանց սրբապիղծ ոտնձգու թիւնքն ալ եկեղեցւոյ մէջ:

Այդ բաւական չէ. արբեցութեան եւ անոր պատճառած ջղային անկանոն զրգրումանց անհրաժեշտ արդիւնքը պիտի լինէին աւելի ծանր ախտեր ու կրքեր. այս ինքն բնական եւ մանաւանդ անբնական աղտեղութիւնք, դիւրարորոքութիւնք եւ սպանութիւնք՝ որ ընդհանրացած էին Հայոց մէջ (Յճխ. 68-9), եւ որոցմով չարաչար կ'ամբաստանուին յատկապէս Տիրան, Արշակ, Պապ եւ Արտաշէս թագաւորները, եւ անոնց ժամանակակից ու հետագայ ազնուականք՝ մինչեւ միջին դար¹.

1. Փաւ. 30-42, 129, '55-6, 215. Փրպ. 52-3. Խոր. 262-3, '76. Արծ. 127-8, 243: